

Ibargutxi, Jon Gurutz Abadea il da

(Goian bego)

Joan dan ilaren 15-etan izan ziran, Ubidean, bere jaioterrian, Jon Gurutz Abadearen lur-emote ta obitea*. Zoritzarrez, ni ezin izan nintzan joan, nekez eldu zalako nire belarrietara bere il-barria. Bizitza, eritxi baten, luze samarra izan dau. Larogei urte. Baina oso-oso eragina. Lan ikaragarria egin dau. Ez da langile bakarra izan. Bere esku-idaztiak makinara pasatzen asko be asko lagundu izan dautsona, beragaz urte luzeetan bizi izan dan bere arreba maistrea izan da.

Ibargutxik utsune andia ixten dau gure artean. Bere beharrian andia geunkan une honetan, batez be Liturgi-barritze aldi honetan. Bere bizitzako elbururik* andienak, ezbairik bage*, honeexek biok izan zirala dirudi: Kristinau ikasbidea ta Liturgia. Kristinau ikasbidearen azalpen osoa egin eban, sakonki, argi ta bihotzez. «Orixe» ren (Nikolas Ormaetxearen) eritxiz, Eguskitza Eusklazaindikoaren ondoren, ez da inoiz izan honen bestekorik Bizkaian azken aldi honetan.

Liturgia, Euskalerrian ez da gaurkoa bakarrik. Antzinakoa da. Ikusi, esaterako, Aita Pedro Antonio Añibarrok, San Frantziskoren Ordenakoak, 1852 garrenean, idatzi ebana: «Mezemoilearen jantziak... adierazoten dabena». Honek hemen argi

adierazoten dau, Mezemoilearen soinekoak (ornamentuak) zer esan nahi daberen.

Orain artean ez dala Liturgiarik irakatsi Euskalerrian? Nok esan dau? Jaigi* zaitetz, Aita Pedro, ilobitik eta zapuztu eizuz ezjakin guztiok. Jaigi zaitetz, baita zu be, Ibargutxi, zeure ilobitik eta erakutsi eioezu zazpiki guzti honeei zuk zeure «Ikurtonak» liburuan, 1932 garren urtean, 347 garren orrian idazten zenduana. Liturgiarik ez dala irakatsi hemen?

Abade gazteak ez dabe ondo eza-gutu Ibargutxi. Euskera gatxa eukala esaten izan dabe. Ez da euron errua izan. Eurok ez dabe beste euskerarik jakin, amak irakatsitakoa ta eurok euronez ikasitakoa baino. Baina hori gutxi izan, Ibargutxik erabili izan dituan gai guztiak ulertuteko. Bera ez zan urrundik jirabiraka ibiltzen, erroz, sustraiz eta zuzenean baino; eta, jakina, inor inoiz ibili ez dan bidea beti sasiz betea. Beste gauza askoren artean, «Orixe» ren Misala bizkaieraz ipini eban, eta argitaratu gura izan eban.

Ibargutxi, Liturgiaren aurrelari bat izan da. Nok egin dau isilean Liturgiaren alde, berak egin izan dauan beste...?

Jose Antonio OAR-ARTETA

Apaiza